

MŠ Pastelka Petřikov

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

MŠ Pastelka, Petřikov, příspěvková organizace

Petřikov 174, 251 69 – Velké Popovice

Minimální preventivní program mateřské školy

Prevence sociálně patologických jevů u dětí

Vypracovala: **PhDr. Gabriela Strýčková, Ph.D.** – ředitelka MŠ

Projednáno na pedagogické radě: **srpen 2022**

Platnost od: 1. 9. 2022

Obsah

- 1. Úvod**
- 2. Charakteristika mateřské školy**
 - Analýza současného stavu mateřské školy
 - Spolupráce mezi pedagogy
 - Spolupráce s ostatními zaměstnanci školy
 - Spolupráce mezi pedagogy a rodiči
- 3. Cíle prevence v mateřské škole**
 - Vytváření pravidel
 - Šikana – posilování mezilidských vztahů
 - Zdraví
 - Hygiena
 - Výživa
 - Pohyb
 - Rostliny a my
 - Zvířata a my
 - Alkohol
 - Kouření
 - Drogy
 - Cizí lidé
 - Komunikační technologie
 - Doprava
 - Logopedie
- 4. Realizace programu**
- 5. Evaluace preventivního programu**

1. Úvod

Minimální preventivní program je vypracován pro potřeby mateřské školy Pastelka, Petřikov, příspěvková organizace.

Minimální preventivní program vychází ze školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, pod názvem „**Pastelka mi pomůže, abych to dokázal sám**“.

Vymezuje pravidla, která mají děti dodržovat při pohybu ve třídě a v chování k druhým lidem, obzvláště k dětem v MŠ. Dále se zabývá tématy směřujícími k etice a etiketě. Nedílnou součástí je osvojování si kultury a kulturních vzorců.

Minimální preventivní program vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027, dále je v souladu s pokyny MŠMT, č. j. 1454/2000-51, který do prevence rizikového chování zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy a gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus, ze Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy, z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28, z Metodického pokynu MŠMT ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MŠMT – 21149/2016, také z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Příloha č. 22) Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany jejich zdraví, nastavení systémové metodické podpory a práce s rodinou a školou či školským zařízením. (č. j. MŠMT5217/2017-1)

Minimální preventivní program podporuje zdravý životní styl a je základním nástrojem prevence. Očekávané výstupy správných společenských návyků budou naplňovány v souladu se záměry ŠVP a bude prolínat do všech vzdělávacích oblastí vzdělávacího programu.

Se sociálně patologickými jevy jako např. týrání, šikana, nesnášenlivost, návykové látky a ad., se mohou setkat děti již v předškolním věku. Proto začínáme s primární prevencí již se začátkem docházky do mateřské školy.

Preventivní program je přizpůsobený pro děti všech věkových skupin.

2. Charakteristika mateřské školy

Mateřská škola Pastelka, Petřikov, příspěvková organizace zajišťuje péči zpravidla o děti od 3 do 7 let. MŠ má kapacitu 53 dětí a učitelky pracují podle ŠVP „Pastelka mi pomůže, abych to dokázal sám,“ který vychází z RVP PV. MŠ má 2 třídy se snahou o homogenní skladbu s ohledem na věk dětí. Jedna třída je pro děti mladší, druhá pro děti starší, prioritně předškoláky a děti s OPŠD.

2.1. Analýza současného stavu mateřské školy

Co se nám daří:

- Komunikace s rodiči – probíhá každý den (vyzvedávání dětí).
- Zapojení rodičů a účast rodičů na společenských akcích pořádané mateřskou školou.
- Zvelebení prostředí školy, zahrady.
- Využití školní zahrady.
- Dobrá spolupráce se zřizovatelem.
- Dobrá spolupráce s dalšími institucemi (SPC, PPP, hasiči,...).
- Navázali jsme spolupráci s místními hasiči.
- Dobré klima školy.
- Dobrá spolupráce mezi zaměstnanci školy.
- Zajištění spojení při Covid – 19 s předškolními dětmi a rodiči on-line.
- Zapojení všech předškolních dětí do distanční výuky.
- Nadstandardní akce pro děti, zajímavá nabídka volnočasových aktivit.
- Individuální přístup k dětem, intenzivní předškolní příprava.
- Screeningová šetření, výborná spolupráce se ZŠ a PPP.
- www. stránky, veřejná prezentace, sponzoring.

Co se zdařilo částečně:

- Plnohodnotné zajištění provozu v době nepřítomnosti personálu.
- Efektivní komunikace s OSPOD.

Co se nedaří:

- Odstranit strkání do dětí, štípání, škrábání, kousání.
- Skákání do řeči, drobné vulgarismy.
- Netrpělivost a individuální agresivita a nesnášenlivost.

MŠ Pastelka Petřikov

Zatím jsme konkrétní případ sociálně patologických jevů v naší mateřské škole neřešili, ale nesmíme prevenci podcenit. Zvýšenou pozornost je třeba upřít na integrované dítě – spolupráce s rodinou, spolupráce s asistentkou pedagoga, komunikace s odborníky.

2.2. Spolupráce mezi pedagogy

Jsme dvoutřídní mateřská škola, kde je nutná úzká spolupráce a fungující komunikace mezi pedagogy. Aby učitelka mohla navázat na práci své kolegyně, je třeba vše dobře a výstižně zapisovat do přehledu výchovné práce a zaznamenávat údaje o dětech podle dohodnutých pravidel hodnocení. Učitelky vzájemně komunikují, spolupracují a navazují na práci své kolegyně. Dále probíhá úzká spolupráce mezi pedagogy a asistentkou pedagoga.

2.3. Spolupráce s ostatními zaměstnanci školy

Důležitou spoluprací je zapojení obou výdejářek stravy a uklízeček do dění v MŠ. Napomáhají s hygienou u dětí, s oblékáním na pobyt venku, se stolováním, vydávají stravu dětem.

2.4. Spolupráce mezi pedagogy a rodiči

Rodiče mají možnost řešit neodkladné záležitosti při předávání dětí, nebo si domluvit schůzku - konzultaci na konkrétní datum a čas. Ke komunikaci s rodiči nejčastěji používáme osobní setkání, další možností je využití telefonu, či mailu i sociální sítě.

Rodiče dostávají informace osobně při předávání dětí, nebo informace vyvěšujeme na určených místech v budově mš, dále na internetových stránkách školy. Rodiče též dostávají pravidelné maily – infobalíčky a mají k dispozici i instagramový profil mš a whatsapp.

Individuální konzultace si rodiče domlouvají dle potřeby s pedagogy. Nemáme určeny konkrétní konzultační hodiny, protože je lépe domluvit se s rodiči, dle jejich možností.

Úzká spolupráce s rodiči:

- vzájemná informovanost,
- společné aktivity v MŠ – besídky, tvoření – dílny, společenské akce – drakiády, lampionové průvody, adventní setkání, zahradní slavnosti apod.

3. Cíle prevence v mateřské škole

Program je přizpůsoben pro všechny děti v MŠ.

Cíle MPP jsou především ve:

- výchově ke zdravému životnímu stylu, podněcování dětí k uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví a za životní prostředí,
- vytváření žebříčku hodnot s důrazem na život bez drog, násilného a diskriminačního chování,
- posilování duševní odolnosti vůči stresu a negativním zážitkům,
- minimalizaci výskytu sociálně patologických jevů,
- nabízení účasti, po dohodě s rodiči, dětem aktivity na školních i mimoškolních aktivitách a vytváření pozitivní motivace pro zapojení dětí do školních i mimoškolních aktivit,
- předávat dětem informace z oblasti návykových látek a zdravého stravování,
- posilovat pozitivní sociální klima a tím pozitivní vztahy v kolektivu dětí,
- posilovat odpovědnost dětí,
- seznámit děti s multikulturní výchovou,
- mít správný režim dne,
- znát zásady slušného chování,
- umět říci „ne,“
- naučit se rozlišovat dobré a špatné,
- umět čelit tlaku vrstevníků,
- umět se sebeovládat.

3.1. Vytváření pravidel

V mateřské škole jsou vytvořena a vystavena pravidla chování dětí. Pravidla děti spoluvytvářejí a učí se je chápat a dodržovat. Pravidla vycházejí ze školního řádu mateřské školy.

Naše pravidla:

- Neběháme ve třídě, po chodbě, po schodech, v šatně (možnost úrazu) = **šnečkové** pravidlo.
- Ve třídě, v šatně nekřičíme (šetříme si sluch, nerušíme ostatní děti při hře, mluvení, či řízených činnostech) = **ouškové** pravidlo.
- Spory mezi sebou neřešíme rukama, ale slovem a přátelskou dohodou, neubližujeme si = **srdíčkové** pravidlo.
- Nemluvíme vulgárně, hrubě, prosíme a děkujeme, zdravíme = **pusinkové** pravidlo.
- Uklízíme hračky na své místo = **košťátkové** pravidlo.

- Neničíme úmyslně kamarádovi hru, pomáháme si = **ručičkové** pravidlo.
- Klidné stolování = **stolečkové** pravidlo.
- Chráníme přírodu, pečujeme o ni, ke zvířátkům se chováme hezky = **květinové** pravidlo.
- Nerušíme spící a odpočívající kamarády, o poledním klidu jsme potichu = **měsíčkové** pravidlo.
- Voda a mýdlo jsou naši kamarádi, myjeme si ruce, vodou neplýtváme = **kapičkové** pravidlo.
- Pravidla při pobytu na zahradě a na ulici (tyto pravidla opakujeme pravidelně před pobytem na zahradě a vycházkou či výletem).

3.2. Šikana – posilování mezilidských vztahů

- Upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života.
- Pěstovat úctu k životu (stáří x mládí, fauna a flóra...).
- Posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy.
- Podporovat v dětech jejich přirozenou potřebu poznávat nové.
- Posilovat hodnotu vzdělání.
- Účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany.

Ochrana dětí před šikanou v předškolním vzdělávání

Empirické zkušenosti potvrzují, že šikana se může objevovat již v mateřské škole (dále jen „MŠ“). Vyskytují se tam prvky šikany a spíše zárodečná stadia tohoto destruktivního fenoménu. Nicméně skrytá a neléčená počáteční šikana působí i zde velké škody a trápení, které zasáhnou děti, rodiče i pedagogy.

Škola musí zabezpečit minimální požadavky na ochranu dětí před šikanou. Po odborném a bezpečném rozkrytí šikany pedagog zvolí podle situace vhodný způsob nápravy, např.:

- **rozhovor s dítětem, které ubližuje** – pedagog využije opatření, která v MŠ fungují, např. srozumitelně sdělí dítěti, že porušilo stanovená pravidla, vede jej v sociálně žádoucích projevech, navrhuje a ukazuje mu adekvátní varianty v projevech chování; samozřejmě, jakmile je to možné, ocení jeho zlepšení;

MŠ Pastelka Petřikov

- **zavedení ochranného režimu oběti** – v počátku pro jistotu MŠ nastaví přísnější dozor; v některých komplikovanějších případech oběť a útočníka v rámci možností od sebe oddělí; není vhodné konfrontovat agresora s obětí;

- **práce se skupinou** – MŠ využije intervenční program, v němž děti získávají žádoucí vzory chování a zároveň se mohou „dotknout“ pocitů toho, komu je ubližováno; vhodné jsou činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení; využít se dají rovněž pohádky či příběhy a jejich dramatizace;

- **rozhovor se zákonnými zástupci dítěte agresora** – proběhne až tehdy, když je situace zmapovaná; důležitá je maximální snaha získat je pro spolupráci; nejbezpečnější je, když rozhovor provede pracovník MŠ; rozhovor rodičů oběti s rodiči agresora je velmi rizikový.

Škola může zvolit i kombinaci výše uvedených metod.

Škola zajišťuje podporu a rozvoj pro své pedagogy v podobě kontinuálního plánu dalšího vzdělávání.

Spolupráce s rodiči je velmi úzká a doposud bezproblémová a osvědčilo se nám operativní řešení

i drobných problémů hned v začátku. Rodiče i pedagogové svým vlastním jednáním modelují a podporují prosociální chování.

3.3. Zdraví

- Vymezit zdravé a škodlivé potraviny.
- Vědět rozdíl mezi pojmy zdraví x nemoc.
- Vyvodit a pochopit pojem – tělesná pohoda, duševní pohoda a sociální.
- Umět říci, že nás něco bolí a kde.

3.4. Hygiena

- Upevňovat hygienické návyky u dětí.
- Nebezpečí nákaz.
- Dodržování hygienických návyků (mytí rukou, používání toalety, umět smrkat do kapesníků, hygiena vlasů,)

3.5. Výživa, stravování a stolování

Jídla zdravá a škodlivá.

- Pitný režim.
- Stolování.

3.6. Pohyb

- Vedení dětí ke zdravému pohybu.
- Předcházení úrazů.

3.7. Rostliny a my

- Vedení dětí ke zdravému pohybu.
- Předcházení úrazů.
- Umět rozpoznat některé léčivé rostliny.
- Nebezpečné rostliny a plody.
- Chráníme přírodu.

3.8. Zvířata a my

- Umět rozpoznat domácí zvířata, zvířata ze ZOO, lesní zvěř.
- Chráníme zvířata.
- Ohrožená zvířata.
- Zvířata, která ohrožují naše zdraví (klíště, jedovatý had, ...)

3.9. Alkohol

- Primárním úkolem je zjistit základní znalosti dětí o alkoholu a jaké mají zkušenosti s užíváním alkoholu – rodiče, ve svém okolí.
- Nebezpečí při požívání alkoholu.

3.10. Kouření

- Co lidem způsobuje kouření – nemoci, ohrožují druhé lidi.
- Proč lidé kouří.
- Vymyslet řešení, jak to udělat, abychom nebyli v zakouřeném prostředí.

3.11. Drogy

- Léky, není lék jako lék, některé léky musíme užívat, ale musíme se řídit předpisem od lékaře.
- Podávání léků.
- Zvířata a lidé nemají stejné léky.
- Jeden lék není na všechny nemoci.
- Drogy – látky, které škodí zdraví.

3.12. Cizí lidé

- Nemluvit s neznámými lidmi.
- Únos.
- Nebrat si nic od cizích lidí.
- Návčik odmítání.

3.13. Komunikační technologie

- Jak nám prospívají technologie (k vyhledávání informací, spojení se světem,...).
- Nevhodné programy.
- Jak nám škodí IT – závislost, zkažené oči, ...
- Kyberšikana.

3.14. Doprava

- Znat základní pravidla silničního provozu.
- Nebezpečí na silnici, ulici.

3.15. Logopedie

Pro podporu všestranného rozvoje dětí v předškolním vzdělávání je do ŠVP zařazena logopedická prevence. V naší mš nejprve zařazujeme logopedický screening a dále pak péči logopedických asistentek dle potřeby a kontroly odborníky. Logopedická prevence spočívá ve včasném předcházení poruch řeči a všech částí sdělovacího projevu. Rozlišována je primární, sekundární a terciární logopedická prevence.

Úkolem **primární logopedické prevence** je pozitivně ovlivňovat vývoj řeči, správné mluvy a komunikačních návyků.

Sekundární logopedická prevence se netýká všech dětí, ale pouze těch, které spadají do tzv. rizikové skupiny a jsou ohroženy možností narušeného vývoje řeči.

Terciární logopedická prevence je směřována k dětem, u kterých se narušená komunikační schopnost již projevila. Odborně prováděné logopedické činnosti mají nejenom charakter terapeutický, ale i výchovně vzdělávací. Předcházejí negativním důsledkům narušené

MŠ Pastelka Petřikov

komunikační schopnosti v osobnostním rozvoji dětí a snaží se zamezit opakování nebo zhoršování komunikačních potíží.

Prevenčí patologických jevů je podpora dítěte k vytvoření zdravého sebevědomí, se schopností bránit se projevům násilí, které bude umět komunikovat s ostatními, dokáže pomoci druhému, bude mít rozvinutou emoční inteligenci a bude empatický k druhým.

Kritické situace společně rozebíráme v komunitním kruhu, nebo v ranním kruhu, kde společně s dětmi hledáme správná řešení, vysvětlujeme a hodnotíme sebe i druhé.

4. Realizace programu

Různá témata otvíráme při každodenních činnostech. Naše snaha prolíná celým dnem a odráží se ve všech činnostech.

Prevence se objevuje ve většině tematických blocích jako např. lidské tělo, zdraví, zdravá výživa, otužování, screeniny, sport, zdraví a pohyb, dopravní výchova, já moje okolí, zvířata... (viz příloha ŠVP).

Veškeré výstupy zapisujeme do třídní knihy.

Příkladem dětem jde celý pedagogický sbor, který se v této problematice dále vzdělává (DVPP, nebo samostudium).

Ve vzdělávací práci využíváme veškeré dostupné materiály z internetu, pracovní listy, odborníky, ...

5. Evaluace preventivního programu

Analýza úspěšnosti naplňování cílů bude provedena pedagogy v červnu. Výsledky plnění programu budou vyhodnoceny a zakotveny ve vlastním hodnocení školy. Dílčí evaluace bude probíhat na pedagogických poradách.